

Strasbourg den 5.7.2016
SWD(2016) 224 final

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR

SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGEN

Följedokument till

Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism och om ändring av direktiv 2009/101/EG (Text av betydelse för EES)

{ COM(2016) 450 final }
{ SWD(2016) 223 final }

Sammanfattning

Konsekvensbedömning av förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism

A. Behov av åtgärder

Varför? Vilket problem behöver åtgärdas?

Direktiv (EU) 2015/849 innebär ett stort steg framåt för förebyggande av penningtvätt och finansiering av terrorism i EU, men den senaste tidens terroristattacker och de avslöjanden som gjorts om vissa brister i det globala finansiella systemet (*Panama Papers*) visar att ytterligare åtgärder behövs för att förbättra denna ram. I detta sammanhang måste fem problem beaktas i samband med finansiering av terrorism:

- (1) Oklara och icke samordnade bestämmelser om krav på kundkännedom, som leder till mindre effektiv övervakning av misstänkta transaktioner med högriskredjeländer.
- (2) Misstänkta transaktioner som görs via virtuella valutor kontrolleras inte tillräckligt av myndigheterna.
- (3) Otillräckliga åtgärder för att minska riskerna i samband med anonyma förbetalda instrument.
- (4) Begränsningar av möjligheterna för finansunderrättelseenheter (FIU) att få snabb tillgång till och utbyte av information som innehas av ansvariga enheter.
- (5) FIU saknar tillgång eller har fördröjd tillgång till uppgifter om bankkonto- och betalkontoinnehavarnas identitet.

De föreslagna ändringarna behandlar även problemen med bristande tillgång till uppdaterad information om verkligt huvudmannaskap för företag och rättsliga arrangemang.

Vad förväntas detta initiativ uppnå?

De föreslagna ändringarna förväntas leda till ökad insyn och hjälpa de behöriga myndigheterna att effektivt spåra brottsliga och terrorismrelaterade finansieringsflöden. Ändringarna ska a) leda till ökad rättslig säkerhet för ansvariga enheter när det gäller de skärpta åtgärder för kundkännedom som måste vidtas gentemot högriskredjeländer, b) förbättra spårningen av misstänkta transaktioner i virtuella valutor, c) minska missbruket av anonyma förbetalda instrument, d) förbättra FIU:s tillgång till och utbyte av information som innehas av ansvariga enheter, e) garantera snabb åtkomst till relevanta uppgifter om bank- och betalkontoinnehavares identitet för att förebygga och spåra transaktioner som är kopplade till penningtvätt och terrorismfinansiering och f) ge ökad insyn och öppenhet i fråga om verkligt huvudmannaskap för företag och rättsliga arrangemang.

Vad är mervärdet av åtgärder på EU-nivå?

Detta initiativ syftar till att tillhandahålla ett harmoniserat tillvägagångssätt för att snabbt stärka EU:s befintliga ram för förebyggande av penningtvätt. Avsaknaden av en effektiv förebyggande rättslig ram i en medlemsstat kan utnyttjas av brottslingar och terrorister och få verkningar i en annan medlemsstat. Därför är det viktigt att ha en harmoniserad ram på unionsnivå.

B. Lösningar

Vilka alternativ, både lagstiftning och andra åtgärder, har övervägts? Finns det ett rekommenderat alternativ? Varför?

Kommissionen har övervägt andra alternativ, t.ex. att fastställa bästa praxis för att undanröja de praktiska hinder som identifierats i en pågående kartläggning eller att formulera rekommendationer till medlemsstaterna (enligt principen "följ eller förklara"). Sådana möjligheter bör dock komplettera – inte ersätta – lagstiftningsåtgärder.

En rad alternativ har övervägts för att ta itu med de problem som identifierats. De alternativ som föredras inom de relevanta områdena väljs ut för att uppnå en balans mellan uppnående av målen och de eventuella negativa konsekvenserna för marknadsaktörer, t.ex. kostnader för efterlevnad. Sådana alternativ är bl.a. i) en förteckning över skärpta åtgärder för kundkännedom som ska tillämpas av de ansvariga enheterna i kombination med en vägledande förteckning över motåtgärder, ii) låta växelplattformar för virtuell valuta och förvaringstjänster för virtuella plånböcker omfattas av direktivet och samtidigt inrätta ett system för frivillig självidentifikation för användare av virtuell valuta, iii) avskaffa anonymiteten för onlineanvändning av återuppladdningsbara och icke-återuppladdningsbara förbetalda kort och sänka den nuvarande tröskeln för anonyma förbetalda kort när dessa

används i direkta transaktioner mellan två personer (från 250 euro till 150 euro), iv) klargöra FIU:s rättsliga skyldigheter vad gäller tillgången till och utbytet av information som innehas av de ansvariga enheterna, v) en central automatiserad mekanism på nationell nivå som möjliggör identifiering av bank- och betalkonton och vi) åtgärder för ökad öppenhet och tillgång till information om verkliga huvudmän för företag och rättsliga arrangemang.

C. De rekommenderade alternativens konsekvenser

Vad är nyttan med de rekommenderade alternativen (om sådana alternativ finns, annars anges för huvudsakliga alternativ)?

De valda alternativen kommer att öka öppenheten och hjälpa behöriga myndigheter att effektivt spåra penningflöden som finansierar brott och terrorism, och

- skapa större rättslig säkerhet för ansvariga enheter vid deras kontakter med kunder i högriskländer,
- ta itu med frågor som rör insyn och begränsa anonymiteten för vissa betalningsinstrument (utan att omintetgöra de fördelar som dessa erbjuder i sin normala användning),
- ge FIU möjlighet att få tillgång till mer information från ansvariga enheter och snabb tillgång till information som identifierar innehavare av bank- och betalkonton, för att undvika resurskrävande generella ansökningar,
- förbättra offentliga myndigheters tillgång till uppgifter om verkligt huvudmannaskap, vilket ökar insynen i rättsliga arrangemang och företagsstrukturer.

Vad är kostnaderna för de rekommenderade alternativen (om sådana alternativ finns, annars anges för huvudsakliga alternativ)?

De kostnader som uppkommer till följd av de föreslagna ändringarna varierar mycket från ett förslag till ett annat. Den föreslagna bestämmelsen om att förbättra spårbarheten för misstänkta transaktioner med virtuell valuta och att öka insynen i sådana transaktioner skulle medföra en kostnad på cirka 10 euro/kund.

Kostnaderna (t.ex. för inrättandet av automatiska centrala register eller elektroniska datasöksystem), beror på vilken modell som väljs (engångskostnader på 175 000–1 200 000 euro) och måste ses i det övergripande sammanhanget av ökad öppenhet och snabbare och säkrare upptäckt av penningtvätt och finansiering av terrorism. Upphävande eller minskning av anonymiteten för förbetalda kort innebär vissa kostnader för att uppfylla skyldigheterna i direktivet. De flesta emittenterna av förbetalda kort utfärdar även icke-anonyma förbetalda kort, och har därför redan tillräckliga personalresurser och it-system för att uppfylla dessa skyldigheter.

Hur påverkas företagen, särskilt små och medelstora företag och mikroföretag?

Vissa verksamheter, såsom växlingsplattformar för virtuell valuta och förvaringstjänster för virtuella plånböcker, kommer att omfattas av direktivet, vilket medför vissa kostnader, eftersom de kommer att omfattas av en tillsynsordning. Även upphävande eller minskning av anonymiteten för förbetalda kort medför vissa kostnader.

Påverkas medlemsstaternas budgetar och förvaltningar i betydande grad?

För nationella myndigheter uppstår kostnader för inrättande av automatiska centrala register eller elektroniska datasöksystem. Kostnaderna kommer att bero på vilken modell som väljs, och utgående från inlägg från 5 medlemsstater kommer engångskostnaderna för dessa instrument att sträcka sig från 175 000 euro till 1 200 000 euro, medan de årligen återkommande kostnaderna varierar från 3 000 euro till 600 000 euro.

Uppstår andra betydande konsekvenser?

Nej

D. Uppföljning

När kommer åtgärderna att ses över?

Två till fyra år efter antagandet av direktiv (EU) 2015/849 (dvs. mellan den 26 juni 2019 och den 26 juni 2021).